

Avizul Comitetului Economic și Social European pe tema „Standarde minime comune în domeniul asigurărilor pentru șomaj în statele membre ale UE – un pas concret către punerea efectivă în aplicare a Pilonului european al drepturilor sociale”

(aviz din proprie inițiativă)

(2020/C 97/05)

Raportor: **domnul Oliver RÖPKE**

Decizia Adunării Plenare	15.3.2018
Temei juridic	Articolul 32 alineatul (2) din Regulamentul de procedură Aviz din proprie inițiativă
Secțiunea competentă	Secțiunea pentru ocuparea forței de muncă, afaceri sociale și cetățenie
Data adoptării în secțiune	15.11.2019
Data adoptării în sesiunea plenară	11.12.2019
Sesiunea plenară nr.	548
Rezultatul votului	141/65/14
(voturi pentru/voturi împotrivă/abțineri)	

1. Concluzii și recomandări

1.1. La 17 noiembrie 2017, la Summitul social al UE de la Göteborg, a fost proclamat solemn **Pilonul european al drepturilor sociale**. Pentru transpunerea în realitate a acestui pilon sunt necesare măsuri concrete de punere în aplicare efectivă de către UE și statele membre.

1.2. Comitetul Economic și Social European (CESE) face trimitere la **principiul 13 din Pilonul european al drepturilor sociale („Indemnizații de șomaj”)**, în care se afirmă că șomerii au dreptul la un sprijin de activare adecvat din partea serviciilor publice de ocupare a forței de muncă în vederea (re)integrării pe piața muncii și la **indemnizații de șomaj adecvate cu o durată rezonabilă**, în concordanță cu cotizațiile plătite și cu normele naționale în materie de eligibilitate. Aceste indemnizații nu ar trebui să constituie un factor de descurajare a reîncadrării rapide în muncă.

1.3. Asigurarea pentru șomaj este o componentă centrală a sistemelor sociale din toate statele membre, deși există în forme diferite. CESE împărtășește opinia Comisiei, care consideră că **standardele îmbunătățite pentru sistemele de asigurări pentru șomaj** din statele membre permit o **funcționare mai bună a piețelor forței de muncă**, și că statele cu sisteme de asigurări pentru șomaj mai generoase și care alocă mai multe resurse financiare pentru politicile și măsurile active în domeniul pieței forței de muncă au rezultate mai bune în ceea ce privește reintegrarea șomerilor pe piața muncii, în mod durabil ⁽¹⁾. În același timp, CESE subliniază că aceste sisteme au o funcție importantă, de stabilizator automat.

1.4. În prezent, există diferențe mari între statele membre în ceea ce privește prestațiile de șomaj. CESE atrage atenția asupra Raportului comun privind ocuparea forței de muncă pentru 2019, conform căruia existența unor prestații de șomaj adecvate, cu durată rezonabilă, accesibile tuturor lucrătorilor și însoțite de măsuri eficace de activare este **esențială** pentru sprijinirea persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă în timpul tranzițiilor ⁽²⁾.

1.5. CESE își reiterează solicitarea privind garantarea unor standarde înalte de ocupare a forței de muncă și sociale ⁽³⁾ și, prin urmare, recomandă stabilirea unor **obiective** pentru statele membre în ceea ce privește prestațiile de șomaj. Astfel, ar trebui fixate obiective pentru **rata de înlocuire netă, perioada de acordare a prestațiilor și rata de acoperire**. În plus, CESE recomandă definirea de obiective privind **formarea și activarea**.

⁽¹⁾ Semestrul european – fișă tematică: Prestații de șomaj – 2017.

⁽²⁾ COM(2018) 761 final din 21 noiembrie 2018, Consiliul EPSCO 7619/19, 15 martie 2019.

⁽³⁾ JO C 62, 15.2.2019, p. 165.

1.6. Ca un prim pas, obiectivele privind prestațiile de șomaj ar trebui stabilite și monitorizate printr-un proces de **analiză comparativă** în cadrul **semestrului european**. CESE își reiterează recomandarea ca Pilonul european al drepturilor sociale să aibă un impact și asupra guvernantei economice în UE ⁽⁴⁾. În opinia CESE, **recomandările specifice fiecărei țări adresate statelor membre** în contextul semestrului european ar trebui să cuprindă obiective concrete în ceea ce privește **ratele de înlocuire nete, perioada de acordare a prestațiilor și rata de acoperire** a acestora, precum și obiective privind **formarea și activarea**. Recomandările specifice fiecărei țări sunt elaborate de Comisie, adoptate de Consiliu și aprobate de Consiliul European.

1.7. Recomandările specifice fiecărei țări ar trebui să se bazeze pe orientările integrate ⁽⁵⁾. În conformitate cu **Orientarea 7 din Orientările pe 2018 pentru ocuparea forței de muncă** ⁽⁶⁾, care rămân în vigoare și în anul 2019 ⁽⁷⁾, statele membre ar trebui să le ofere **șomerilor prestații de șomaj adecvate, cu o durată rezonabilă**, în conformitate cu contribuțiile lor și cu normele naționale în materie de eligibilitate, fără ca aceste indemnizații să descurajeze reîncadrarea rapidă în muncă.

1.8. Pilonul european al drepturilor sociale este însoțit de un tablou de bord social, care monitorizează punerea în aplicare a pilonului, prin urmărirea tendințelor și a progreselor înregistrate în statele membre; datele recoltate sunt utilizate în cadrul semestrului european. CESE recomandă ca, în viitor, și prestațiile de șomaj să fie incluse în monitorizarea prin intermediul tabloului de bord al indicatorilor sociali. În plus, CESE recomandă introducerea unui **proces de evaluare comparativă a prestațiilor de șomaj**, ca o **completare a tabloului de bord social**. Prin urmare, CESE salută în special eforturile depuse în prezent de Comisie în vederea realizării unui proces de evaluare comparativă a prestațiilor de șomaj, eforturi care ar trebui intensificate și corelate cu un proces de monitorizare pe termen lung.

1.9. **Obiectivul** procesului de evaluare comparativă propus cu privire la prestațiile de șomaj este de a promova **convergența socială ascendentă în statele membre și de a îmbunătăți funcționarea piețelor forței de muncă**. Procesul de evaluare comparativă trebuie să se bazeze pe o analiză a situației actuale, fără omisiuni și fără tendința de a prezenta situația într-o lumină prea optimistă. Acest proces nu trebuie să se limiteze la monitorizare și evaluare. Statele membre ar trebui să învețe unele de la altele prin analizarea celor mai bune rezultate (**benchlearning** – învățare comparativă) și să pună în aplicare îmbunătățiri (**benchaction** – acțiune comparativă).

1.10. Procesul de evaluare comparativă a prestațiilor de șomaj ar trebui gestionat de Comisie. Stabilirea unor valori de referință ar trebui să se facă cu **implicarea permanentă și intensivă a partenerilor sociali**.

1.11. **Obiectivele sociale** trebuie să conducă, în timp, la convergență socială. Cetățenii trebuie să afle că principiile Pilonului european al drepturilor sociale nu rămân literă moartă, ci sunt puse în aplicare în mod concret și le pot îmbunătăți treptat condițiile de viață.

1.12. CESE recomandă ca rezultatele procesului de evaluare comparativă să fie monitorizate și evaluate cu atenție. În absența unor progrese suficiente în direcția obținerii efectelor dorite, ar trebui introdus un instrument obligatoriu din punct de vedere juridic, pentru a sprijini și a completa eforturile statelor membre de a moderniza sistemele de asigurări pentru șomaj. Pe lângă o **recomandare a Consiliului** cu valoare de orientare pentru statele membre, CESE recomandă introducerea unei **directive în temeiul articolului 153 din TFUE, care să instituie standarde minime obligatorii din punct de vedere juridic** pentru sistemele de asigurări pentru șomaj din statele membre. Acest cadru juridic ar trebui să cuprindă cerințe privind standarde minime la nivelul UE pentru **rata de înlocuire netă, perioada de acordare și rata de acoperire** a prestațiilor de șomaj. În plus, CESE este în favoarea unor standarde minime la nivelul UE pentru **formare și activare** în contextul asigurării pentru șomaj.

1.13. Standardele minime obligatorii din punct de vedere juridic ar trebui aplicate treptat. Ar trebui stabilit un termen rezonabil pentru ca toate statele membre să poată atinge standardele comune.

1.14. După cum se subliniază la articolul 153 din TFUE, **competența recunoscută a statelor membre de a stabili principiile de bază ale sistemului lor de securitate socială** și echilibrul financiar al acestora nu ar trebui să fie afectate în mod semnificativ prin aceste măsuri. Principiul acesta ar trebui respectat indiferent de forma sau conținutul sistemului din statul membru respectiv. Aceasta nu ar împiedica statele membre să își păstreze dreptul, astfel cum este consacrat în tratat,

⁽⁴⁾ JO C 81, 2.3.2018, p. 145.

⁽⁵⁾ JO L 224, 5.9.2018, p. 4.

⁽⁶⁾ JO L 224, 5.9.2018, p. 4.

⁽⁷⁾ JO L 185, 11.7.2019, p. 44.

de a menține sau de a institui măsuri de protecție mai ridicate (mai stricte). În acest context, trebuie să se ia în considerare în mod special organizarea diferită a sistemelor naționale de asigurare, implicarea partenerilor sociali și finanțarea.

2. Situația actuală și contextul avizului

2.1. După experiențele dureroase ale crizei economice și financiare din 2008 și după instabilitatea ce a urmat, economia se află acum din nou în creștere, iar ratele șomajului scad. **Redresarea actuală a piețelor muncii** nu are însă același ritm în toate statele membre, regiunile sau grupurile de populație. În acest context, CESE face trimitere la Raportul comun privind ocuparea forței de muncă pentru 2019 ⁽⁸⁾.

2.2. CESE împărtășește opinia Consiliului, potrivit căreia statele membre și UE ar trebui să abordeze consecințele sociale ale crizei economice și financiare și să urmărească **construirea unei societăți favorabile incluziunii**. Ar trebui să se combată inegalitatea și discriminarea. Ar trebui să se asigure acces și oportunități pentru toți și să se reducă sărăcia și excluziunea socială, în special prin asigurarea unei **funcționări eficiente a piețelor muncii și a sistemelor de protecție socială** ⁽⁹⁾.

2.3. Prin **Strategia Europa 2020**, UE și-a propus ca, până în 2020, să reducă cu 20 de milioane numărul persoanelor amenințate de **sărăcie și de excluziune socială**. Suntem **departe de îndeplinirea acestui obiectiv**. Deși din 2012 (când aproape 25 % din întreaga populație a UE era amenințată de sărăcie și excluziune socială) încoace am asistat la îmbunătățiri constante, Europa se confruntă în continuare cu provocări majore. În 2018, aproape 22 % din populația Uniunii era expusă riscului de sărăcie sau de excluziune socială ⁽¹⁰⁾.

2.4. **Asigurarea pentru șomaj** este o componentă centrală a sistemelor sociale din toate statele membre și reprezintă o plasă de siguranță pentru lucrători în cazul pierderii locului de muncă, **protejându-i împotriva sărăciei**. În același timp, indemnizațiile de șomaj acționează ca **stabilizatori automați**, având în vedere că, în cazul unei creșteri generale a șomajului, veniturile și, odată cu ele, consumul nu scad atât de drastic. În plus, indemnizațiile de șomaj efective și adecvate le permit lucrătorilor să caute locuri de muncă ce corespund așteptărilor și calificărilor lor sau să opteze, în cadrul unei politici active în domeniul pieței forței de muncă, pentru reconversie profesională.

2.5. În ultimii ani, protecția socială s-a degradat în unele state membre, ca urmare a politicii de criză. Mulți oameni consideră că interesele și cerințele lor sociale sunt garantate tot mai puțin de UE. Odată cu Brexitul, pentru prima dată, integrarea europeană face un pas înapoi. Aceste evoluții trebuie înțelese ca un semnal de alarmă. Din perspectiva CESE, pentru ca UE să se poată adapta la exigențele viitorului și pentru a recâștiga încrederea oamenilor, este necesară o **consolidare a dimensiunii sociale a UE, abordând, în același timp, și alte provocări actuale, cum ar fi schimbările climatice și digitalizarea**. Acest lucru presupune o **mobilizare la toate nivelurile**, inclusiv la nivelul statelor membre, al partenerilor sociali și al actorilor societății civile, pe baza unei economii stabile, durabile și favorabile incluziunii ⁽¹¹⁾.

2.6. La Summitul social al UE din 17 noiembrie 2017, de la Göteborg, Parlamentul European, Consiliul și Comisia Europeană au proclamat solemn **Pilonul european al drepturilor sociale**. Pentru transpunerea în realitate a acestui pilon sunt necesare măsuri concrete de punere în aplicare efectivă de către UE și statele membre. În orientările politice ale Comisiei Europene pentru perioada 2019-2024, președinta nou aleasă a Comisiei, Ursula von der Leyen, anunță un plan de acțiune pentru punerea în aplicare deplină a Pilonului european al drepturilor sociale. CESE dorește să contribuie la punerea în aplicare a Pilonului european al drepturilor sociale, propunând stabilirea unor obiective la nivelul statelor membre în materie de prestații de șomaj.

2.7. CESE face trimitere la **principiul 13 din Pilonul european al drepturilor sociale („Indemnizații de șomaj”)**: „Șomerii au dreptul la un sprijin de activare adecvat din partea serviciilor publice de ocupare a forței de muncă în vederea (re)integrării pe piața muncii și la **indemnizații de șomaj adecvate cu o durată rezonabilă**, în concordanță cu cotizațiile plătite și cu normele naționale în materie de eligibilitate. Aceste indemnizații nu trebuie să constituie un factor de descurajare a reincadrării rapide în muncă”.

⁽⁸⁾ COM(2018) 761 final din 21 noiembrie 2018, Consiliul EPSCO 7619/19, 15 martie 2019.

⁽⁹⁾ JO L 224, 5.9.2018, p. 4.

⁽¹⁰⁾ Eurostat, 16 octombrie 2019.

⁽¹¹⁾ JO C 262, 25.7.2018, p. 1.

2.8. În acest context, CESE trimite și la principiul 17 din Pilonul european al drepturilor sociale, în temeiul căruia **persoanele cu handicap** au dreptul la un sprijin pentru venit care să le asigure o viață demnă și la servicii care să le permită să participe pe piața muncii și în societate. În ceea ce privește durata de acordare a prestațiilor de șomaj, ar trebui luat în considerare faptul că, pentru persoanele cu handicap, căutarea unui nou loc de muncă sau reconversia profesională sunt mult mai anevoioase și necesită mai mult timp.

2.9. Asigurarea pentru șomaj este o componentă centrală a sistemelor sociale din toate statele membre. Dispozițiile naționale care reglementează sistemele de asigurare pentru șomaj au forme foarte diferite, atât în ceea ce privește eligibilitatea, cât și în ceea ce privește cuantumul, durata sau modul de calculare. CESE recomandă să se stabilească **obiective pentru prestațiile de șomaj** în cadrul semestrului european. În plus, CESE atrage atenția asupra necesității de a pune la dispoziție prestații sociale fundamentale, bazate pe norme comune la nivelul UE ⁽¹²⁾. Comitetul recomandă o **examinare continuă a procesului de evaluare comparativă**. Prin intermediul unei **recomandări a Consiliului**, în statele membre ar putea fi inițiate și coordonate dezbateri și reforme cu privire la introducerea unor standarde minime comune și s-ar oferi posibilitatea unei cooperări în acest domeniu.

2.10. Dacă, cu timpul, nu se înregistrează progrese suficiente în direcția obținerii efectelor dorite, CESE recomandă ca, **în temeiul articolului 153 din TFUE**, să se introducă o **directivă** care să stabilească **standarde minime obligatorii din punct de vedere juridic** pentru sistemele de asigurări pentru șomaj ale statelor membre. Aceasta ar trebui să cuprindă cerințe privind standarde minime la nivelul UE pentru **rata de înlocuire netă, perioada de acordare și rata de acoperire** a prestațiilor de șomaj. În plus, CESE este în favoarea unor standarde minime la nivelul UE pentru **formare și activare** în contextul asigurării pentru șomaj. Normele minime nu ar trebui să împiedice statele membre să stabilească standarde mai ambițioase (a se vedea punctul 16 din preambulul Pilonului european al drepturilor sociale). Standardele deja existente în statele membre nu trebuie coborâte. CESE recomandă ca normele minime privind sistemele de asigurări pentru șomaj ale statelor membre să fie stabilite cu aplicarea corespunzătoare a unei **clauze de menținere a nivelului de protecție** (nu trebuie să aibă loc un regres justificat de introducerea standardelor minime). Astfel, se ține seama de obiectivul UE de a îmbunătăți condițiile de trai și de muncă în statele membre, în conformitate cu principiul convergenței ascendente (articolul 151 din TFUE).

2.11. În ceea ce privește sprijinirea șomerilor, trebuie să se facă distincția între prestații de securitate socială (prestații din asigurări) și ajutor social. Prestațiile din asigurări se bazează de regulă pe cotizații și sunt condiționate de o anumită durată de angajare. Ajutorul social este un serviciu de asistență necontributiv, finanțat din impozite, care sprijină persoanele aflate în imposibilitatea de a-și asigura prin forțe proprii mijloacele de subsistență și care face obiectul unei evaluări a nevoilor lor **În prezentul aviz din proprie inițiativă, CESE abordează prestațiile de securitate socială.**

2.12. În contextul dezbaterii privind aprofundarea uniunii economice și monetare, Comisia propune crearea unei **funcții de stabilizare pentru zona euro** (cu posibilitatea participării statelor membre care nu fac parte din zona euro), care trebuie să permită pe viitor un răspuns mai eficient la șocurile asimetrice. Comisia vede ca posibilă opțiune pentru funcția de stabilizare crearea unui **sistem european de reasigurare pentru șomaj** ca „fond de reasigurare” pentru sistemele naționale de asigurare pentru șomaj ⁽¹³⁾. Această propunere de politică bugetară, care face în prezent obiectul multor controverse, **trebuie delimitată clar de prezentul aviz din proprie inițiativă**, care prezintă o propunere de politică socială pentru consolidarea dimensiunii sociale a UE.

2.13. CESE s-a pronunțat recent în favoarea unei examinări a **posibilității de instituire a unor standarde minime la nivelul UE în cadrul regimurilor naționale de ajutor de șomaj**, astfel încât orice persoană aflată în căutarea unui loc de muncă să poată beneficia de sprijin financiar ⁽¹⁴⁾. Prezentul aviz din proprie inițiativă al Comitetului se înscrie în linia acestei propuneri.

3. Observații generale

3.1. În conformitate cu **Orientarea 7 din Orientările pe 2018 pentru ocuparea forței de muncă** ⁽¹⁵⁾, care **rămân în vigoare și în anul 2019** ⁽¹⁶⁾, statele membre ar trebui să le ofere șomerilor prestații de șomaj adecvate, cu o durată rezonabilă, în conformitate cu contribuțiile lor și cu normele naționale în materie de eligibilitate. Prin această recomandare se ține seama de prevederile Pilonului european al drepturilor sociale în cadrul orientărilor pentru politicile de ocupare a forței de muncă.

⁽¹²⁾ JO C 13, 15.1.2016, p. 40.

⁽¹³⁾ COM(2017) 822 final din 6 decembrie 2017.

⁽¹⁴⁾ JO C 129, 11.4.2018, p. 7.

⁽¹⁵⁾ JO L 224, 5.9.2018, p. 4.

⁽¹⁶⁾ JO L 185, 11.7.2019, p. 44.

3.2. **Reducerea** numărului de persoane afectate sau expuse **riscului de sărăcie și de excluziune socială** este unul dintre cele cinci obiective ale **Strategiei Europa 2020** și unul dintre cele 17 obiective (ODD) ale **Agendei 2030 pentru dezvoltare durabilă** a ONU. **Tabloul de bord social**, introdus în contextul Pilonului european al drepturilor sociale, monitorizează, de asemenea, tendințele și progresele înregistrate în statele membre în ceea ce privește persoanele afectate sau amenințate de sărăcie sau de excluziunea socială.

3.3. CESE face trimitere la constatarea Comisiei, conform căreia **perioada de acordare a prestației de șomaj** are efecte directe asupra riscului de sărăcie în rândul șomerilor. Statele membre care dispun de sisteme mai generoase de asigurări pentru șomaj și care alocă mai multe resurse financiare pentru politicile și măsurile de activare au rezultate mai bune în ceea ce privește reintegrarea șomerilor pe piața muncii, în mod durabil ⁽¹⁷⁾. Există **diferențe mari** între statele membre. Perioada maximă de acordare a dreptului la prestații de șomaj variază de la 90 de zile în Ungaria până la o perioadă nelimitată, în Belgia ⁽¹⁸⁾.

3.4. Din perspectiva CESE, prin prestațiile de securitate socială trebuie să se poată garanta un nivel de trai adecvat în cazuri de risc, cum ar fi șomajul. Cuantumul prestației de șomaj, adică **rata de înlocuire netă** trebuie, așadar, să fie adecvată. Și în acest caz există **diferențe semnificative** în interiorul UE. Ratele de înlocuire nete pentru un lucrător cu salariu mic și o experiență profesională scurtă (un an) variază de la sub 20 % din câștigurile (nete) anterioare în Ungaria, la aproximativ 90 % în Luxemburg ⁽¹⁹⁾.

3.5. Numărul șomerilor care primesc prestații din asigurări raportat la numărul total de șomeri este exprimat prin **rata de acoperire**. Rata de acoperire este exprimată în raport cu o anumită durată a șomajului (de exemplu, proporția șomerilor care beneficiază de o anumită prestație după un an de șomaj). Și din acest punct de vedere există **diferențe mari** între statele membre. În medie, ponderea șomerilor de scurtă durată (persoane aflate în șomaj de mai puțin de un an) care beneficiază de ajutor de șomaj reprezintă doar o treime din totalul șomerilor. Germania are cea mai mare rată de acoperire, cu aproximativ 63 %. În schimb, ratele de acoperire se situează mult sub 15 % în Malta, Croația, Polonia, România și Bulgaria ⁽²⁰⁾.

3.6. Rata de acoperire scăzută dintr-un stat membru poate avea diverse cauze. Unul dintre motive este **șomajul în rândul tinerilor**. Adeseori, șomerii tineri care nu reușesc să intre pe piața forței de muncă nu beneficiază de dreptul la prestații din cauza lipsei unor perioade de încadrare în muncă suficiente. Prin urmare, tinerii care sunt șomeri nu beneficiază, în multe cazuri, de niciun fel de prestații de șomaj.

3.7. CESE subliniază din nou că tranziția tinerilor din sistemul de formare (din școli) către piața muncii este deosebit de importantă. Trebuie să li se acorde tinerilor cât mai mult sprijin cu putință, pentru a li se asigura integrarea cât mai rapidă pe piața muncii.

3.8. Și durata șomajului are un impact asupra ratei de acoperire. În timp ce rata de acoperire medie privind șomajul de scurtă durată este în UE de aproximativ o treime din numărul șomerilor, în cazul șomajului de lungă durată este mai mică, în condițiile în care, în majoritatea statelor membre, perioada de acordare a prestațiilor de șomaj este limitată. CESE recomandă stabilirea unui obiectiv privind **rata de acoperire** pentru **șomerii de scurtă durată** (persoane aflate în șomaj de mai puțin de un an).

3.9. O altă cauză pentru o rată de acoperire scăzută sunt **noile forme de muncă, precum și munca atipică sau precară**, care limitează eligibilitatea. Având în vedere acordul politic la care s-a ajuns în cadrul Consiliului cu privire la o recomandare privind accesul la protecție socială pentru lucrători și pentru persoanele care desfășoară o activitate independentă, CESE solicită o soluție cuprinzătoare, care să constea în acordarea de drepturi la prestații de securitate socială pentru lucrătorii care își desfășoară activitatea în cadrul noilor forme de ocupare a forței de muncă ⁽²¹⁾.

3.10. Conform **primului principiu din Pilonului european al drepturilor sociale**, orice persoană are dreptul la educație, formare profesională și **învățare pe tot parcursul vieții**, inclusiv și de înaltă calitate, pentru a dobândi și a menține competențe care îi permit să participe pe deplin în societate și să gestioneze cu succes tranzițiile pe piața forței de muncă. De aceea, CESE sprijină **obiectivele de formare și de activare** și își reiterează opinia conform căreia garantarea dreptului la învățare pe tot parcursul vieții pentru toți trebuie inclusă în agenda UE ⁽²²⁾.

⁽¹⁷⁾ Semestrul european – fișă tematică: Prestații de șomaj – 2017.

⁽¹⁸⁾ COM(2018) 761 final din 21 noiembrie 2018, Consiliul EPSCO 7619/19, 15 martie 2019.

⁽¹⁹⁾ COM(2018) 761 final din 21 noiembrie 2018, Consiliul EPSCO 7619/19, 15 martie 2019.

⁽²⁰⁾ COM(2018) 761 final din 21 noiembrie 2018, Consiliul EPSCO 7619/19, 15 martie 2019.

⁽²¹⁾ JO C 129, 11.4.2018, p. 7.

⁽²²⁾ JO C 237, 6.7.2018, p. 8 și avizele CESE JO C 14, 15.1.2020, p. 1 și JO C 14, 15.1.2020, p. 46.

3.11. CESE împărtășește opinia Comisiei, care consideră că standardele îmbunătățite pentru sistemele de asigurări pentru șomaj din statele membre **permit o mai bună funcționare a piețelor forței de muncă**. În schimb, standardele scăzute nu înseamnă neapărat cheltuieli publice mai mici, pentru că șomerii care nu primesc prestații din asigurarea pentru șomaj primesc, în cele mai multe cazuri, o altă formă de sprijin din partea statului (de exemplu, ajutor de șomaj sau venit minim). În conformitate cu punctul de vedere al Comisiei, este rezonabil să se presupună că, în cazul în care vor fi combinate cu o politică activă în domeniul pieței forței de muncă, cheltuielile suplimentare care rezultă din standarde mai ridicate în ceea ce privește asigurările pentru șomaj vor fi amortizate, într-o perioadă de timp relativ scurtă, printr-o creștere a ocupării forței de muncă și, implicit, a veniturilor fiscale, precum și prin accelerarea creșterii economice ⁽²³⁾.

4. Observații specifice

4.1. În prezent, există diferențe mari între statele membre în ceea ce privește prestațiile de șomaj. CESE atrage atenția asupra Raportului comun privind ocuparea forței de muncă pentru 2019, conform căruia existența unor **prestații de șomaj adecvate, cu durată rezonabilă**, accesibile tuturor lucrătorilor și însoțite de măsuri eficace de activare este **esențială** pentru sprijinirea persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă în timpul tranzițiilor ⁽²⁴⁾.

4.2. Prin urmare, CESE recomandă stabilirea unor **obiective** pentru statele membre în ceea ce privește prestațiile de șomaj. Astfel, ar trebui fixate obiective pentru **rata de înlocuire netă, perioada de acordare a prestațiilor și rata de acoperire**. În plus, CESE recomandă definirea de obiective privind **formarea și activarea**.

4.3. CESE salută în special eforturile depuse de Comisie pentru punerea în aplicare a Pilonului european al drepturilor sociale, printre altele în contextul semestrului european, și de a promova un proces de evaluare comparativă a prestațiilor acordate în cadrul sistemelor naționale de asigurări pentru șomaj (printre altele, prin Raportul comun privind ocuparea forței de muncă). Evaluarea comparativă este înțeleasă pe bună dreptate ca un instrument important de aplicare a Pilonului european al drepturilor sociale. Aceste eforturi ar trebui intensificate și corelate cu un proces de monitorizare pe termen lung. Procesul de evaluare comparativă a prestațiilor de șomaj trebuie să își propună să contribuie la **convergența socială ascendentă** în UE și la o **mai bună funcționare a piețelor forței de muncă**.

4.4. În opinia CESE, **recomandările specifice fiecărei țări** ar trebui să cuprindă obiective concrete pentru **ratele de înlocuire nete, perioada de acordare a prestațiilor și rata de acoperire**, precum și pentru **formare și activare**. În acest sens, trebuie susținută abordarea Comisiei, potrivit căreia **nivelurile mai ridicate** ale prestațiilor trebuie să meargă mână în mână cu o **activare corespunzătoare a șomerilor**.

4.5. **Succesul pieței unice** depinde în mare măsură de eficiența piețelor forței de muncă și a sistemelor de protecție socială, precum și de capacitatea economiilor europene de a se adapta la șocuri. Plecând de la această premisă, Strategia Europa 2020 a fost elaborată ca o strategie de transformare a UE într-o economie inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii, în vederea obținerii unor niveluri ridicate de ocupare a forței de muncă, productivitate și coeziune socială ⁽²⁵⁾. CESE atrage atenția asupra faptului că UE nu va realiza **obiectivul Strategiei Europa 2020** de reducere cu 20 de milioane a numărului de persoane expuse riscului de sărăcie și de excluziune socială.

4.6. În opinia CESE, **după alegerile pentru Parlamentul European din 23-26 mai 2019**, una din sarcinile urgente ale Comisiei nou constituite ar trebui să fie propunerea unor măsuri de îmbunătățire a funcționării piețelor forței de muncă și de creștere a convergenței sociale ascendente în statele membre. În plus, este nevoie de o nouă strategie privind dimensiunea socială a Europei pentru perioada de după 2020.

4.7. În prezent, au loc dezbateri între statele membre pe tema **dimensiunii sociale a Europei după 2020**. Una dintre chestiunile aflate în dezbateră este stabilirea aspectelor-cheie care ar trebui să definească, pe viitor, dimensiunea socială ⁽²⁶⁾. CESE consideră că o **mai bună funcționare a piețelor forței de muncă și combaterea sărăciei și a excluziunii sociale** sunt aspecte esențiale ale dimensiunii sociale a Europei după 2020. Obiectivele privind prestațiile de șomaj din statele membre ar putea aduce o contribuție semnificativă în acest sens.

4.8. Obiectivele sociale trebuie să conducă, în timp, la convergență socială. Cetățenii trebuie să afle că drepturi și principii precum cele ale Pilonului european al drepturilor sociale nu rămân literă moartă, ci sunt puse în aplicare în mod concret și le pot îmbunătăți treptat condițiile de viață.

⁽²³⁾ Semestrul european – fișă tematică: Prestații de șomaj – 2017.

⁽²⁴⁾ COM(2018) 761 final din 21 noiembrie 2018, Consiliul EPSCO 7619/19, 15 martie 2019.

⁽²⁵⁾ COM(2018) 761 final din 21 noiembrie 2018, Consiliul EPSCO 7619/19, 15 martie 2019.

⁽²⁶⁾ Consiliul EPSCO ST 6622 2019 INIT din 27 februarie 2019.

4.9. În cazul în care obiectivele stabilite în cadrul semestrului european nu vor avea efectele dorite, CESE recomandă ca, în perspectiva dimensiunii sociale a Europei după 2020, să se introducă, **în temeiul articolului 153 din TFUE, o directivă care să stabilească standarde minime obligatorii din punct de vedere juridic** pentru sistemele de asigurări pentru șomaj ale statelor membre. Aceasta ar trebui să cuprindă cerințe privind standarde minime la nivelul UE pentru **rata de înlocuire netă, perioada de acordare și rata de acoperire** a prestațiilor de șomaj. În plus, CESE este în favoarea unor standarde minime la nivelul UE pentru **formare și activare** în contextul asigurării pentru șomaj.

Bruxelles, 11 decembrie 2019.

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Luca JAHIER

ANEXĂ

Următoarele amendamente, care au întrunit cel puțin o pătrime din voturile exprimate, au fost respinse în cursul dezbaterilor [articolul 59 alineatul (3) din Regulamentul de procedură]:

1. Punctul 1.12

Se modifică după cum urmează:

CESE recomandă ca rezultatele procesului de evaluare comparativă să fie monitorizate și evaluate cu atenție. În absența unor progrese suficiente în direcția obținerii efectelor dorite, ar trebui ~~introdus~~ introdus ~~avut în vedere un instrument~~ avut în vedere un instrument ~~cadru~~ cadru obligatoriu din punct de vedere juridic, pentru a sprijini și a completa eforturile statelor membre de a moderniza sistemele de asigurări pentru șomaj. Pe lângă o **recomandare a Consiliului** cu valoare de orientare pentru statele membre, CESE recomandă ~~introducerea unei~~ introducerea unei ~~introducere în considerare a unui~~ introducere în considerare a unui ~~directiv~~ directiv ~~cadru juridic obligatoriu în temeiul articolului 153 din TFUE, care să instituie standarde minime obligatorii din punct de vedere juridic~~ cadru juridic obligatoriu în temeiul articolului 153 din TFUE, care să instituie standarde minime obligatorii din punct de vedere juridic pentru sistemele de asigurări pentru șomaj din statele membre. ~~Aceasta~~ Acest ~~cadru juridic~~ cadru juridic ar trebui să cuprindă cerințe privind standarde minime la nivelul UE pentru **rata de înlocuire netă, perioada de acordare și rata de acoperire** a prestațiilor de șomaj. În plus, CESE este în favoarea unor standarde minime la nivelul UE pentru **formare și activare** în contextul asigurării pentru șomaj.

Rezultatul votului:

Voturi pentru: 64

Voturi împotriva: 119

Abțineri: 19

2. Punctul 2.10

Dacă, cu timpul ~~și în urma unei monitorizări și unei evaluări atente a rezultatelor~~, nu se înregistrează progrese suficiente în direcția obținerii efectelor dorite, CESE recomandă ~~ca, în temeiul articolului 153 din TFUE, să se introducă~~ ca, în temeiul articolului 153 din TFUE, să se introducă se ia în considerare adoptarea unui cadru juridic obligatoriu o directivă care să stabilească **standarde minime obligatorii din punct de vedere juridic** pentru sistemele de asigurări pentru șomaj ale statelor membre. ~~Aceasta~~ Acest ~~cadru juridic~~ cadru juridic ar trebui să cuprindă cerințe privind standarde minime la nivelul UE pentru **rata de înlocuire netă, perioada de acordare și rata de acoperire** a prestațiilor de șomaj. În plus, CESE este în favoarea unor standarde minime la nivelul UE pentru **formare și activare** în contextul asigurării pentru șomaj. Normele minime nu ar trebui să împiedice statele membre să stabilească standarde mai ambițioase (a se vedea punctul 16 din Preambulul Pilonului european al drepturilor sociale). Standardele deja existente din statele membre nu trebuie coborâte. CESE recomandă ca normele minime privind sistemele de asigurări pentru șomaj ale statelor membre să fie stabilite cu aplicarea corespunzătoare a unei **clauze de menținere a nivelului de protecție** (nu trebuie să aibă loc un regres justificat de introducerea standardelor minime). Astfel, se ține seama de obiectivul UE de a îmbunătăți condițiile de trai și de muncă în statele membre, în conformitate cu principiul convergenței ascendente (articolul 151 din TFUE).

Rezultatul votului:

Voturi pentru: 63

Voturi împotriva: 122

Abțineri: 18

3. Punctul 4.9

În cazul în care, ~~în urma unei monitorizări și a unei evaluări atente~~, obiectivele stabilite în cadrul semestrului european ~~nu vor avea efectele dorite~~ se vor dovedi insuficient de efective, CESE recomandă ca, în perspectiva dimensiunii sociale a Europei după 2020, ~~în temeiul articolului 153 din TFUE, să se introducă~~ în temeiul articolului 153 din TFUE, să se introducă ~~ia în considerare~~ ia în considerare ~~introducerea unui cadru juridic obligatoriu care să stabilească standarde minime o directivă~~ introducerea unui cadru juridic obligatoriu care să stabilească standarde minime o directivă care să stabilească standarde minime obligatorii din punct de vedere juridic pentru sistemele de asigurări pentru șomaj ale statelor membre. ~~Aceasta~~ Acest ~~cadru juridic~~ cadru juridic ar trebui să cuprindă cerințe privind standarde minime la nivelul UE pentru **rata de înlocuire netă, perioada de acordare și rata de acoperire** a prestațiilor de șomaj. În plus, CESE este în favoarea unor standarde minime la nivelul UE pentru **formare și activare** în contextul asigurării pentru șomaj.

Rezultatul votului:

Voturi pentru: 63

Voturi împotriva: 122

Abțineri: 21
